

Televisio- ja radiotoimintaan tarkoitettujen taajuuksien käyttö

Määräyksen tausta ja säädösperusta

Sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 96 §:n 1 momentin mukaan Liikenne- ja viestintäviraston määräyksellä määrätään radiotaajuuksien käytöstä eri käyttötarkoituksiin ottaen huomioon radiotaajuuksien käyttöä koskevat kansainväliset määräykset ja suositukset sekä 95 §:n 1 momentin nojalla annettu valtioneuvoston asetus. Määräyksessä on oltava tiedot taajuusalueen käyttötarkoituksesta ja tärkeimmistä radio-ominaisuuksista, jotka taajuusaluetta käyttävän radiolaitteen on täytettävä.

Määräyksellä kumotaan Liikenne- ja viestintäviraston 29. maaliskuuta 2021 antama määräys 70 J/2021 M. Määräyksen sisältöön tehdään taajuuksissa tapahtuneiden muutosten johdosta tarvittavat päivitykset.

Määräyksen tavoite

Tässä määräyksessä tarkennetaan sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 95 §:n 1 momentin nojalla annettua valtioneuvoston asetusta taajuuksien käytöstä ja taajuussuunnitelmasta (1264/2014).

Määräyksen valmistelu

Määräys on valmisteltu Liikenne- ja viestintävirastossa.

Määräysluonnoksesta on pyydetty sidosryhmiltä lausuntoja. Lausuntoaika oli 14.4.2022 - 16.5.2022. Lausunnon antoivat Sea FM Radio / Nordic Palvelu Oy, Digita Oy, RollMedia Oy, Sannoma Media Finland Oy, Yleisradio Oy ja (sähköpostitse) Järviradio Oy.

Lausuntopalaute

Sea FM Radio / Nordic Palvelu Oy esitti toiveen lisätaajuuksien koordinoinnista Helsingin alueelle. Helsingin alueelle ei suuresta kysynnästä huolimatta ole teknisesti löydettävissä uusia häiriöttömiä taajuuksia radiotoimintaan käytettäväksi. Sea FM Radio ilmaisi myös huolensa radiokentän keskittymisestä muutamalle suurelle toimijalle. Valtioneuvosto arvioi ensisijaisena viranomaisena radiokentän keskittymisen vaikutuksia kilpailuun muun muassa myöntäessään radion ohjelmistotoimilupia sekä antaessaan ohjelmistotoimilupien siirtoon liittyviä ennakkopäätöksiä huomioimalla päätöksissään sananvapauden ja kilpailun edistämiseen sekä ohjelmistotarjonnan monipuolisuuteen liittyviä seikkoja.

Digita Oy esitti, että VHF-taajuusalueen poistuessa määräyksestä voitaisiin myös kyseistä taajuusaluetta koskeva lause ("Taajuusalueen 174–230 megahertsiä VHF A, VHF B ja VHF C ovat valtakunnallisia") poistaa määräyksestä. Lisäksi Digita esitti, että Kuusamossa kanavanippu C:lle pitäisi olla käytettävissä kanava 28. Liikenne- ja viestintävirasto on korjannut määräystä ehdotetulla tavalla. Digita esittää, että "Jyväskylän taajuus 105.2 MHz saattaa häiritä Mäntän Yle Radio Suomi Tampere alueohjelman 105.3 MHz vastaanottoa, ellei Jyväskylän uudelle taajuudelle aseteta tätä suojaavaa tehorojoitusta". Liikenne- ja viestintävirasto toteaa, että taajuudelle 105.2 MHz asetetaan tarvittaessa tehorojoitus radiolupamenettelyn yhteydessä tehtävän taajuussuunnittelun pohjalta. Digita ehdottaa Inarin vapaana olevaa FM-taajuutta 95.7 MHz lisättäväksi määräyksen vapaisiin taajuuksiin. Liikenne- ja viestintävirasto on lisännyt taajuuden 95.7 MHz määräykseen. Digita esitti, että määräyksessä lyhytaikaisen radiotoiminnan käytöstä pitkäaikaisen radiotoiminnan käyttöön siirretyille taajuuksille tulisi osoittaa uudet, korvaavat taajuudet lyhytaikaisen radiotoiminnan suuren kysynnän vuoksi. Liikenne- ja viestintävirasto on kartoittanut lyhyt- ja pitkäaikaiseen radiotoimintaan kohdistuvaa kysyntää syksyllä 2021 ja ottanut toimijoiden toiveet mahdollisimman kattavasti huomioon taajuuksia koordinoidessaan. Di-

gita esittää, että taajuus 963 kHz Porissa olisi säilytettävä AM-radiotoimintaan käytettävissä olevana taajuutena ja ehdottaa taajuutta 558 kHz lisättäväksi Helsingissä AM-radiotoimintaan käytettävissä oleviin vapaisiin taajuuksiin. Aiemmin määräyksessä ollut Porin taajuus voidaan säilyttää määräyksessä, mutta täysin uusia AM-taajuuksia ei tässä vaiheessa voida lisätä.

RollMedia Oy esitti, että pitkäaikaiseen käyttöön tarkoitettuja taajuuksia tulisi pyrkiä koordinoimaan kysynnän vuoksi erityisesti pääkaupunkiseudulle. Edellä kuvattuun perustuen Liikenne- ja viestintävirasto toteaa, että lisätaajuuksien koordinointi Helsingin alueelle ei ole mahdollista ja se on erittäin haastavaa myös pääkaupunkiseudun muissa osissa. Kyseisillä alueilla on lisäksi varmistettava, että lyhytaikaiseen radiotoimintaan käytettävissä olevia taajuuksia on riittävästi niihin kohdistuvan suuren kysynnän vuoksi.

Sanoma Media Finland Oy esitti lausunnossaan yllättyneensä määräyksen perusteella haettavaksi tulevien taajuuksien suuresta kokonaismäärästä ja korosti ennakoitavuutta uusien taajuuksien koordinoinnissa erityisesti investointien turvaamisen näkökulmasta. Sanoma esitti lisäksi toiveen laajemman vaikutusarvioinnin toteuttamisesta liittyen määräyksestä toimijoille aiheutuviin taloudellisista vaikutuksista. Liikenne- ja viestintävirasto kartoittaa toimijoiden taajuustoiveita aina hyvissä ajoin ennalta ennen toimilupien hakukierrosta, koska taajuuksien koordinointiin naapurimaiden kanssa on varattava aikaa vähintään kolme kuukautta ja taajuussuunnittelu on tehtävä ennen tätä. Nyt lausunnolla olleiden vapaiden taajuuksien osalta kartoitus toiveista oli syyskuudella 2021. Liikenne- ja viestintävirasto ottaa uusia taajuuksia koordinoitessaan huomioon radiotoimintaan kohdistuvan kysynnän lisäksi myös esimerkiksi radiohäiriöiden minimoimiseen liittyviä seikkoja. Liikenne- ja viestintävirasto on lisäksi tiedottanut ennakoita radioalan toimijoita tällä täydennyskierroksella hakuun tulevien taajuuksien aiempiin vuosiin verrattuna suuresta määrästä. Sanoma ehdotti, että Liikenne- ja viestintäviraston tulisi laatia ja julkaista vähintään viiden vuoden päähän ulottuva taajuuksien käyttösuunnitelma vakauden ja suunnitelmallisuuden luomiseksi toimialalle. Liikenne- ja viestintävirasto katsoo, että radiotoimintaan kohdistuvan kysynnän varsin suuren vuosittaisen vaihtelun vuoksi Sanoman kuvaaman, useiden vuosien päähän ulottuvan taajuuksien käyttösuunnitelman laatiminen ei tukisi tarkoituksenmukaisella tavalla radiotaajuuksien tehokasta käyttöä ja radiotarjonnan monipuolisuutta. Sanoma toivoi myös Liikenne- ja viestintäviraston ja radiotoimialan toimijoiden välisten avointen keskustelutilaisuuksien järjestämistä tulevaisuudessa osana toimialan toimintaedellytysten kehittämistä. Liikenne- ja viestintävirasto harkitsee keskustelutilaisuuksien käynnistämistä uudelleen.

Digita Oy ja *Sanoma Media Finland Oy* esittivät toiveen toimilupien hakukierroksen nopeasta toteuttamisesta. Liikenne- ja viestintävirasto arvioi tulevan toimilupakierroksen hakuajan alkavan kesäkuussa 2022 ja jatkuvan elokuun 2022 loppuun asti, jolloin kyseisen toimilupakierroksen taajuudet olisivat myönnettävissä vuoden 2022 loppuun mennessä.

Yleisradio Oy esitti, että yhteensä kahdeksalla määräykseen lisätyllä taajuudella olisi todennäköisesti vaikutuksia Ylen radioverkkojen releointiyhteyksiin, joita Yle käyttää edistämään ohjelmansiirron varmuutta. Yle myös korosti releoinnin merkitystä viranomaisviestinnän kannalta poikkeusolojen kaltaisissa tilanteissa. Tältä osin Liikenne- ja viestintävirasto toteaa, että releointi ohjelmansiirtotapana ei ole koskaan saanut suojaa. Laajamittainen releoinnin suojaaminen ei edistä tehokasta taajuuksien käyttöä ja ensisijaisesti ohjelmansiirto hoidetaan nykyisin muilla tekniikoilla. Liikenne- ja viestintävirasto arvioi, että tilanteeseen olisi tarvittaessa löydettävissä muu tekninen ratkaisu esimerkiksi releoitava pääasema vaihtamalla. Lisäksi viranomaisviestintään liittyvien viestintäpalvelujen kuuluvuus on poikkeusoloissa joka tapauksessa varmistettavissa valmiuslain sääntelyn nojalla.

Järviradio Oy esitti sähköpostitse lähettämässään lausunnossa kahden taajuuden (Tampere 107,1 MHz ja Naantali 88,3 MHz) poistamista määräyksestä, sillä Järviradio Oy:n mukaan ne aiheuttavat häiriötä toimijan tällä hetkellä käyttämille taajuuksille. Liikenne- ja viestintävirasto toteaa, että kyseisten taajuuksien välinen 300 kHz:n suuruinen ero on Liikenne- ja viestintäviraston taajuussuunnittelukriteerien mukainen ja vastaava väli on jo tällä hetkellä käytössä usealla muulla alueella.

Useat lausunnonantajat esittivät lisäksi, että lyhytaikaiseen radiotoimintaan on siihen kohdistuvan kysynnän vuoksi jatkossakin osoitettava riittävästi käytettävissä olevia taajuuksia. Liikenne- ja viestintävirasto kartoittaa tasaisin väliajoin radiotoiminnan eri muotoihin kohdistuvaa kysyntää ja huomioi toimijoiden esittämät toiveet ja huomiot mahdollisimman kattavasti koordinoituneissa uusissa taajuuksia sekä lyhyt- että pitkäaikaiseen radiotoimintaan.

Muutokset ja arvio määräyksen vaikutuksista

Määräykseen on päivitetty määräyksen edellisen version jälkeen järjestetyn täydennyskierron mukaiset uudet taajuuskokonaisuudet (Savo 3, Kangasala 1 ja Pohjanmaa 5) sekä toimiluvanvaraisen radiotoiminnan käytettävissä olevat vapaat taajuudet. Määräykseen on myös tehty joitain tarpeellisia päivityksiä radion taajuuskokonaisuuksiin niiden väestöpeitoissa tapahtuneiden muutosten johdosta.

Lisäksi määräyksestä on poistettu televisiotoiminnan VHF-taajuusalue taajuuksien käytöstä ja taajuussuunnitelmasta annettuun valtioneuvoston asetukseen (1264/2014) tehtyyn muutokseen (273/2021) perustuen. Kyseinen taajuusalue on poistettu, koska sillä ei enää harjoiteta televisiotoimintaa.

Nyt voimaan tuleva määräys 70 K on määräyksen 12. versio.

Tietoyhteiskuntavaikutukset

Muutoksilla tuetaan ajantasaisen tiedon välittämistä toimialalle radion ohjelmistotoimilupatilanteesta, vapaana olevista radiotaajuuksista ja televisiomarkkinoiden käytettävissä olevista kanavista.

Vaikutukset viranomaisen toimintaan

Määräys tukee Liikenne- ja viestintäviraston toimilupaprosessia.

Vaikutukset asiakkaiden, sidosryhmien ja kansalaisten toimintaan

Määräys ei velvoita toimijoita tai aiheuta välittömiä taloudellisia vaikutuksia. Määräyksellä on kuitenkin välillisiä vaikutuksia radiomarkkinaan ja kilpailutilanteen kehittymiseen vapaana olevien radiotaajuuksien osoittamisen sekä ajankohtaisen ohjelmistotoimilupatilanteen esittämisen kautta. Määräyksellä tuetaan tasavertaista menettelyä toimialan toimijoiden kesken.

Määräyksen aikataulu/voimaantulo

Määräyksen on tarkoitus tulla voimaan 21.6.2022.

Määräyksestä viestiminen

Valmis määräys julkaistaan Liikenne- ja viestintäviraston määräyskokoelmassa Finlex.fi-verkkopalvelussa ja Liikenne- ja viestintäviraston internet-sivuilla.